

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนพัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ จึงจะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 2) การศึกษาที่ดีนั้นจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี (รุ่ง แก้วแดง. 2542 : 1)

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีบุคคลนับถือมากที่สุดในประเทศไทย ด้วยเหตุที่ว่าเป็นศาสนาที่คนไทยให้ความนับถือมายาวนานจนได้ชื่อเป็นศาสนาประจำชาติ ดังนั้นจึงมีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินชีวิตของคนไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะหลักธรรมที่ใช้เป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้คนไทยได้ประพฤติปฏิบัติอย่างมีเหตุมีผลในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องสิ่งสำคัญของศาสนา ไม่ว่าจะเป็ศาสนาใดก็ตามได้แก่หลักธรรมคือหลักคำสอนเพื่อเป็นแนวทางให้มนุษย์รู้จักรับผิดชอบชั่วดี แต่หลักธรรมนั้นเมื่อนำมาปฏิบัติจริงมักจะมีการผสมผสานกับความเชื่อเดิมและวัฒนธรรมเดิมของผู้ที่นับถือศาสนานั้นๆ เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ประเทศไทยก็ได้เข้ามาผสมผสานกลมกลืนกับขนบธรรมเนียมประเพณี และลัทธิความเชื่อเดิมของคนไทยที่มีอยู่ก่อนแม้จะอธิบายได้ว่าส่วนไหนเป็นหลักธรรมที่แท้และส่วนไหนเป็นลัทธิศาสนาอื่นที่ผสมเข้า แต่ในทางปฏิบัติก็แยกกันไม่ออกและได้กลายเป็นวัฒนธรรมทางศาสนาไปแล้ว

ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พระพุทธศาสนาจึงเป็นรากฐานอันสำคัญที่จะทำใหคนไทยมีความอ่อนน้อมอ่อนโยน มีความเชื่อมั่นในเรื่องของความดีหรือนุญกุศลกตัญญูกตเวที เป็นผู้มืคุณธรรม แม้ว่าประเทศไทยจะอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาวิวัฒน์ (วิชัย ต้นศิริ. 2542 : 142) และเนื่องจากพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแหล่งกำเนิดของวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตของความเป็นไทยมาช้านานในการที่จะก้าวต่อไปข้างหน้าการจะใช้พระพุทธศาสนาเป็นหลักในการจัดการศึกษาเพื่อใหการศึกษาเกิดความสมบูรณ์ขึ้น (พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ. 2538 : 43) ดังนั้นจึงมีความสนใจในการส่งเสริมให้ผูเรียนเกิดความคิดค้นและสร้างสรรค์ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการสอนที่มุ่งให้ผูเรียน คิดเป็น ทำเป็น

แก้ปัญหาได้ และสามารถพัฒนาคนไทย ให้มีคุณลักษณะมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งของหลักการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ตามแนวความคิดของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 - 2544 อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

วัฒนธรรมทางศาสนาที่สำคัญก็ได้แก่มรรยาทชาวพุทธ ศาสนพิธีและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่เห็นปรากฏกันอยู่ในสังคมปัจจุบัน และถึงแม้วัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนาจะมีแก่นของศาสนาเหมือนหลักธรรม แต่ก็มีส่วนโอบอุ้มให้หลักธรรมเห็นได้ง่ายและได้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตา เป็นของที่มีชีวิตชีวา และเป็นเครื่องให้ศาสนิกชนระลึกถึงหลักธรรมที่จะนำมาปฏิบัติอยู่เสมอซึ่งแสง จันทรงาม (2534 : 28) กล่าวว่า ถ้าเปรียบหลักธรรมเหมือนแก่นไม้ วัฒนธรรมหรือพิธีกรรมก็เปรียบเหมือนเปลือกนอกของต้นไม้ แต่ทั้งเปลือกและแก่น ไม้ย่อมมีประโยชน์ต่อต้นไม้เท่า ๆ กัน หากมีแต่แก่น ไม้ไม่มีเปลือกห่อหุ้ม ต้นไม้นั้นก็จะอยู่ไม่ได้ ดังนั้นต้นไม้จึงต้องมีทั้งเปลือกและแก่นทั้งสองเพื่ออาศัยซึ่งกันและกัน

เมื่อหลักธรรมกับวัฒนธรรมประเพณีอยู่ควบคู่กันอย่างนี้ วิถีชีวิตของคนไทยก็ผูกพันอยู่อย่างแนบแน่นกับพระพุทธศาสนา มีศรัทธาความเชื่อถือและหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนาซึมแทรกผสมผสานอยู่ในแนวความคิดจิตใจและกิจกรรมแทบทุกด้านของชีวิตคนไทย ตลอดระยะเวลายาวนาน ประเพณีและพิธีการต่าง ๆ ในวงจรชีวิตของแต่ละบุคคล เช่น ตั้งชื่อ โกนผมไฟ บวช แต่งงาน ทำบุญอายุ พิธีศพ เป็นต้น ในวงจรเวลาหรือฤดูกาลของสังคมและชุมชนก็มีงานประเพณีและงานเทศกาลประจำปีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาโดยตรง เช่น มาฆบูชา วิสาขบูชา อาสาฬหบูชา เข้าพรรษา ออกพรรษา การทอดกฐิน เป็นต้น และที่จัดเข้าทางคติของพระพุทธศาสนา เช่น ตรุษสงกรานต์ ลอยกระทง งานบุญสารท เป็นต้น ล้วนจัดด้วยศาสนพิธีของคติทางพระพุทธศาสนา (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). 2543 : 17)

วิชาสังคมศึกษาเป็นกลุ่มสาระวิชาหนึ่งที่ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคน ด้วยการนำหลักศาสนามาใช้ในชีวิตและพัฒนาสังคมไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา หลักสูตรพระพุทธศาสนา ก็ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสอดคล้องกับแผนระดับชาติ คือมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง มีเจตคติและค่านิยมที่ดีต่อพระพุทธศาสนา มีทักษะในการคิดการปฏิบัติและสามารถนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาตนและสังคม รายวิชา ส 0112 พระพุทธศาสนา ก็เป็นรายวิชาหนึ่งที่จัดไว้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2532 : 43 - 47) ได้อธิบายว่า วิธีสอนพระพุทธเจ้ามีหลายแบบอย่าง ที่น่าสังเกตหรือพบบ่อย ได้แก่ แบบธรรมสากัจฉาหรือสนทนา แบบบรรยาย แบบตอบปัญหา แบบวางกฎข้อบังคับ นอกจากนี้ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2535 : 141 - 183) ได้ศึกษาวิธีการสอน

แบบต่างๆ ที่เป็นวิธีสอนตามหลักสากลและได้ให้แนวความคิดว่าวิธีสอนตามแนวพุทธศาสตร์ ที่ครูในสถาบันครุศาสตร์ควรศึกษาวิธีการสอนตามแนวพุทธศาสตร์ ได้แก่ วิธีสอนโดยสร้างศรัทธา โยนิโสมนสิการ วิธีการสอนตามหลักพุทธุต วิธีสอนที่ใช้กระบวนการการเผชิญสถานการณ์การ ตัดสินใจแก้ปัญหา และวิธีสอนแบบธรรมสาส์น

สภาพบ้านเมืองที่เต็มไปด้วยความเครียด ความแตกแยก จึงทำให้สภาพทางความฉลาด ทางอารมณ์ของเด็กนั้นถูกตัดรอน ไปเป็นอันมาก เด็กจึงซึมไปด้วยความเครียดเราจะสังเกตเห็นว่า เด็กสมัยนี้หาวิธีออกด้วยการแปลกอาจมีการฆ่าตัวตาย การเลียนแบบเกม การกระทำซ้ำเร้าผู้อื่น การติดเกม การแสดงออกที่ผิดไปจากปกติของเด็ก ซึ่งนับว่าระดับความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก นั้นค่อนข้างต่ำและมีแนวโน้มที่ด้อยลงไปทุกที ด้วยเพราะเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเห็นปัญหานี้ อีกประการหนึ่งที่จะทำให้เด็กไทยนั้นประสบปัญหาในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้

การจัดการการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จมีสาเหตุมา จากครูผู้สอนขาดวิธีการสอนขาดทักษะการสอน และนักเรียนไม่เห็นความสำคัญ ไม่ให้ความสนใจ ในการเรียนการสอนรายวิชาพระพุทธศาสนา ไม่มีความรู้ในเรื่องพระพุทธศาสนา และละเลย การปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนและการเรียนรู้ในปัจจุบันนั้นจุดอ่อนอยู่ที่ครู ครูเน้นการสอน เนื้อหาเป็นสำคัญ ไม่ได้เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่จะหา องค์ความรู้ใหม่ที่ทำให้เด็กเกิด คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากวิธีสอน (รุ่ง แก้วแดง, 2541 : 111) การขาดวิธีการจัดการการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับรายวิชา พระพุทธศาสนาทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 สถิติการสอบธรรมศึกษาของคณะสงฆ์อำเภออุทัย ปีการศึกษา 2549 - 2552

ปีการศึกษา	ธรรมศึกษาตรี		
	จำนวนส่งสอบ/คน	จำนวนสอบได้/คน	ร้อยละ
2549	886	433	48.50
2550	823	422	51.28
2551	1,160	367	31.64
2552	1,260	481	38.17

ที่มา : สำนักงานธรรมศึกษาคณะสงฆ์อำเภออุทัย, 2552 : 2

จากตารางจำนวนผู้สอบได้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 - 2552 คิดเป็นร้อยละ 48.50, 51.28, 31.64 และ 38.17 ตามลำดับ นับว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยหาหนทางเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางสำหรับจัดกิจกรรม การเรียนรู้และเป็นแนวทางในการเลือกการจัดการการเรียนรู้ไปใช้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยนำการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างที่มีการนำเอาสภาพการณ์หรือปัญหาหรือใช้กรณีหรือเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริงหรืออาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงมาดัดแปลงเพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันตลอดจนร่วมกันตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาอย่างอิสระนับว่าเป็นการฝึกผู้เรียนให้รู้จักปัญหาอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีข้อดี คือ การเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่าง ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับรู้เหตุการณ์หรือการกระทำต่างๆ ตามเรื่องราวที่เรากำหนดให้ แล้วนำมาคิดวิเคราะห์ หรือรวมกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ของแต่ละคนภายในกลุ่ม เพื่อเป็นการปรับเจตคติของตนให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เมื่อนักเรียนมีความเห็นถูก ก็ปฏิบัติถูกซึ่งจะทำให้เกิดผลดีต่อตัวผู้ปฏิบัติ และจะเป็นแรงเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่ถูกต้องอีกในโอกาสต่อไป (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2550 : 142 - 146) และนำการจัดการการเรียนรู้ของพุทธวิธีคือการจัดการการเรียนรู้แบบธรรมสภาัจฉา มาสร้างแผนการจัดการการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้หนึ่งที่มุ่งให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปราย การคิดค้น คัดค้านหรือคัดลอกตาม รู้จักการจำแนกแยกแยะรวมทั้งการจัดหมวดหมู่หรือการจัดประเภทไปพร้อมกันทำให้นักเรียนรู้จักคิดจนสรุปเป็นแนวคิดอันจะนำไปสู่ความคิดรวบยอด และสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สุมน อมรวิวัฒน์, 2535 : 173 - 174)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ต่างกัน ก่อนทดลองและหลังทดลองที่ได้รับการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสภาัจฉา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา หลังทดลองของนักเรียนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ต่างกัน ที่ได้รับการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างกับแบบธรรมสภาัจฉา
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา ของแต่ละระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ต่างกัน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสภาัจฉา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แผนการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสาส์กัจฉาที่เหมาะสมกับระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของนักเรียน
2. ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของที่ได้เรียนรู้ด้วยการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสาส์กัจฉาของนักเรียนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ต่างกัน
3. ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา ก่อนทดลองและหลังทดลองของนักเรียน ที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ต่างกันที่ได้เรียนรู้ด้วยการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสาส์กัจฉา
4. ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของแต่ละระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของนักเรียนที่ได้เรียนรู้ด้วยการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสาส์กัจฉา

ขอบเขตการวิจัย

1. หน่วยในการวิเคราะห์ / หน่วยในการศึกษา (Unit of analysis)
นักเรียนกลุ่มวชิรปราการ อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนวชิรปราการ อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 โรงเรียน จำนวน 8 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมดจำนวน 130 คน
กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเขาวนั้วศ จำนวน 28 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดคานหาม ตำบลคานหาม อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 28 คน รวม 56 คน ปีการศึกษา 2/2552
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรต้น
 - 3.1.1 วิธีการจัดการการเรียนรู้
 - 3.1.1.1 การจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่าง
 - 3.1.1.2 การจัดการการเรียนรู้แบบธรรมสาส์กัจฉา
 - 3.1.2 ระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ต่างกัน
 - 3.1.2.1 ระดับสูง คะแนนตั้งแต่ 50 - 100
 - 3.1.2.2 ระดับกลาง คะแนนตั้งแต่ 40 - 49

3.1.2.3 ระดับต่ำ คะแนนตั้งแต่ 0 - 39

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.2 เจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา

4. เนื้อหาที่นำมาสอน คือรายวิชา ส 0112 พระพุทธศาสนา ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

4.1 รัตนตรัย 3

4.2 ศรัทธา 4

4.3 พุทธจริยา 3

4.4 อริยสัจ 4

4.5 หลักกรรม 3

4.6 ไตรสิกขา 3

4.7 โอวาท 3

4.8 เบญจธรรม 5

4.9 บุญกิริยาวัตถุ 3

4.10 อคติ 4

4.11 อิทธิบาท 4

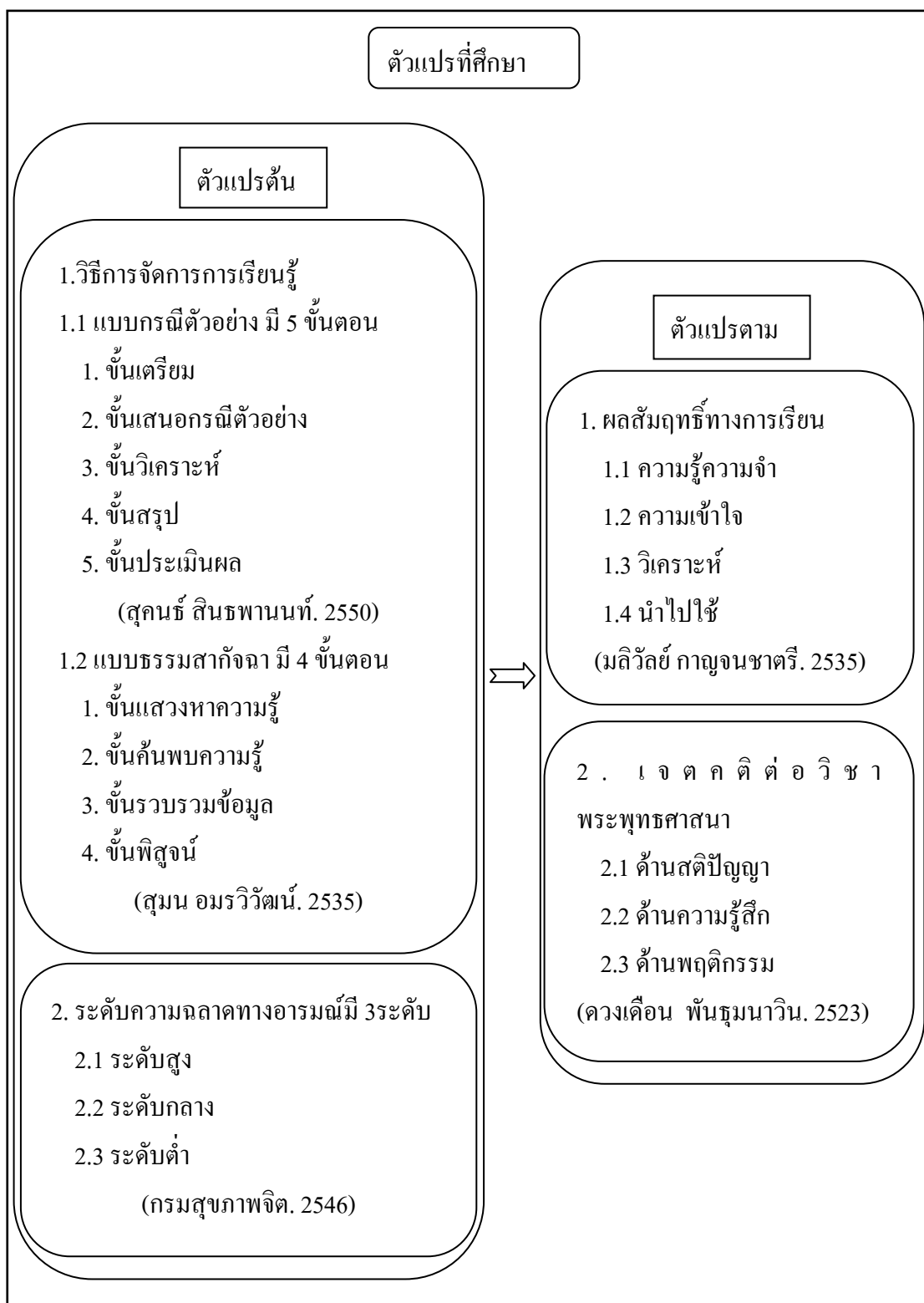
4.12 เบญจศีล 5

4.13 อบายมุข 4

4.14 กถัญญกถเวทิต่อพระพุทธศาสนา

5. ระยะเวลา การทดลองใช้เวลา 14 คาบ คาบละ 2 ชั่วโมง รวม 28 ชั่วโมงโดยแบ่งการ
ทดลองตามวิธีการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสภาัจฉา

6. กรอบความคิดในการวิจัยหรือข้อบ่งชี้เนื้อหาของประเด็นการวิจัย หรือตัวแปรที่
ศึกษาแสดงดังในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่าง หมายถึง การจัดการการเรียนรู้ที่นำเอาเหตุการณ์จริงหรือเรื่องราวที่สมมติขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น ค้นหาความจริงหรือความรู้ด้วยตนเอง ที่ผู้สอนไม่จำเป็นต้องบอกโดยตรง การจัดการกิจกรรมแบบนี้ โดยมีขั้นตอนตามหลักของสுகุณธ์ สินธพานนท์ (2550 : 142 - 146) ดังนี้

- 1.1 ขั้นเตรียม
- 1.2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง
- 1.3 ขั้นวิเคราะห์
- 1.4 ขั้นสรุป
- 1.5 ขั้นประเมินผล

2. การจัดการการเรียนรู้แบบธรรมสภาัจฉา หมายถึง การจัดการการเรียนรู้ที่เน้น กิจกรรม การสนทนา แลกเปลี่ยนความคิด การอภิปรายปัญหา การแสวงหาเหตุผลค้นคิด เพื่อฝึกให้นักเรียนมี คุณลักษณะรู้จักคิดแก้ปัญหา โดยขั้นตอนตามหลักของสุมน อมรวิวัฒน์ (2535 : 173 - 174) 4 ขั้นตอนดังนี้

- 2.1 ขั้นแสวงหาความรู้
- 2.2 ขั้นค้นพบความรู้
- 2.3 ขั้นรวบรวมข้อมูล
- 2.4 ขั้นพิสูจน์

3. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ระดับคะแนนความสามารถในการตระหนักรู้ และเข้าใจถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบต่อส่วนรวม มีแรงจูงใจ ในตนเอง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาด สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพที่ดี กับผู้อื่นได้ ตลอดจนมีความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- 3.1 ระดับความฉลาดทางอารมณ์สูง ได้แก่ 50 - 100 คะแนน
- 3.2 ระดับความฉลาดทางอารมณ์กลาง ได้แก่ 40 - 49 คะแนน
- 3.2 ระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ ได้แก่ 0 - 39 คะแนน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการวัดความรู้ความจำ ความเข้าใจ วิเคราะห์ และนำไปใช้ ของนักเรียนที่เรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา โดยการจัดการการเรียนรู้ แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสภาัจฉา

5. เจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนา หมายถึง คะแนนความรู้สึกรู้จักคิด ความเห็น ความเชื่อ หรือทำที่โน้มน้ามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อวิชาพระพุทธศาสนา

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนเซาวนั้วศ ปีการศึกษา 2552 และ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนวัดคานหาม ปีการศึกษา 2552

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ต่างกัน หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง เมื่อได้รับการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสภาัจฉา

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียน ที่มีระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ต่างกัน แตกต่างกัน เมื่อได้รับการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสภาัจฉา

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของแต่ละระดับความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของนักเรียนแตกต่างกันเมื่อได้รับการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างและแบบธรรมสภาัจฉา แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางให้กับผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาได้นำการจัดการการเรียนรู้แบบกรณีตัวอย่างไปใช้ในการเรียนรู้หัวข้ออื่นในรายวิชาพระพุทธศาสนาและรายวิชาอื่นๆ

2. เป็นแนวทางให้กับผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาได้นำการจัดการการเรียนรู้แบบธรรมสภาัจฉาไปใช้ในการสอนหัวข้ออื่นในรายวิชาพระพุทธศาสนาและรายวิชาอื่นๆ

3. เป็นแนวทางในการจัดการการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

4. เป็นแนวทางในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียน